

POKROK

PUBLISHING CO.

vydáva
POKROK ZÁPADU
a místní vydání

v Crete pro Maline okres, Neb., v Shelby
a Clarkson pro Colfax okres, Neb.,
ve Wilson, Kans., pro stát Kansas, v
Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa, v St.
Paul a Minneapolis, Mina., pro stát
Minnesota a v Tynall, S. D., pro stát
South a North Dakotu.

Předplatné:

Pro Spojené Státy \$1.50. Pro Kanadu
\$2.00. Do Evropy \$2.50 ročně.

Zásilky peněžní dějště se pomocí pe-
síčních poukázek (Money Orders), ex-
pressních poukázek (Express Money
Orders), bankovních poukázek (Bank
Draft), anebo v registrovaném dopise.
Oznamujete-li své přestěhování, udejte
starou i novou adresu.
Doplky z kruhů členství ochotně u-
věrujeme. Musí být slušné, psané bez-
úmyslně někoho osobně poškodit a po-
dapsání plným jménem, ať již má být
v redakci utajeno, anebo s dopisem uve-
řejněno.

Neoblíbenost může být důka-
zem bezúspěšnosti a odvaha, ale
nikdy důkazem opatrnosti anebo
politiky.

Snižování člověka v očích veřej-
nosti, třeba bylo nespravedlivým,
bývá neméně příčinou neúspěchu
a začastu i orletem smrti.

V každém bezpráví tkví záro-
dek vraždy. Proto také každé ne-
odčiněné bezpráví může přivoditi
záhubu celé společnosti, ba celé-
ho národa.

Čím těsněji jsou svazky vztahů
dvě osoby, tím strážnější ve svých
účincích jest nenávisť mezi nimi.

Odpouštění není nikdy hříchem,
ale zločecí jest vždy zločinné.

Myslenky, které se neprojeví
skutky, jsou pro lidstvo ztraceny;
slova, jež nejsou potvrzena
skutky, jsou slova zahálčivá a od
těchto ku lži jest jen krok.

Pisatel redakčních úvah v New
Yorských listech trpce si stěžuje
do naprosté neúcty české "smet-
tánky" při Vrázových předná-
škách. Známe jeden neklamný
prostředek, jak tomuto smutné-
mu zjevu předjet. Zpravodaj
nechť ve svém referátu o předná-
škách uvede předem všechna jmé-
na účastníků panů a dam, a u
posledních nechť ještě připomen-
e, jakou která dáma měla robu, ja-
ké šperky, účes atd. Pak může
být jist, že ani budova Metropol-
itní opery nepojme celou tu če-
skou elitu, a mohl by být na pro-
gramu třeba pouhý virtuos na
březovu píšťalu.

Spolkový návladní se konečně
dopálil a začíná šlapat trustům
na paty. Významně při tom je,
že začal s vymáháním Shermano-
va zákona krátce před president-
skou volbou. Trustaři se zatím
potutelně smějí do vousů a při
tom si asi myslí, že žádná kaše
nejiř se tak horká, jak byla utva-
řena.

Vláda Spojených Států chce
zakročití ozbrojenou mocí v Číně,
jakmile císařské nebo povstalecké
vojsko nebude s to chrániti
žijící tam cizince. Deset tisíc vo-
jáků jest prý již pohotově a ce-
lé asijské loďstvo jest v čínských
vodách sousedně k zakročení.
V Americe přijde do roka na tisíc
lidských životů na zmar zločin-
nou a ničím neomluvitelnou ne-
dbalostí železničních společností,
a k tomuto vraždění vlastních ob-
čanů vláda mlčky přihlíží. Ptáme
se, co je vláda Spoj. Států do o-
byvatelů Číny? Byla by si dala
Amerika v době občanské války
líbit zakročení cizí mocnosti? *A
přece zde bylo tehdy povraženo
dosti lidí, kteří oběhali Spoj. Stá-
tů nebyli? Máže být celý národ
zodpověden za to, když ve vše-
obecném boji padne i příslušník
jiného národa, který se sice boje
nesúčastní, němým byl tak spo-
sobilým, že nedbal příkazu sebezá-
chrany a z kruhů rozbořených
davů zaváz neutekl? A nemohl-
li již utéci a smrt jej zastihla, je
správné a spravedlivé, aby smrt
jednoho, dvou, neb deseti lidí by-
la trestána vražděním tisíců, kte-
ří na smrti oněch dvou neb de-

seti neměli třeba sebe menší vi-
ny? Jest ještě v živé paměti bar-
barské jednání anglické armády
v burské válce, kdy lidovými
granáty byla polozičená armáda
burská přinucena ku vzdání se?
Co přimělo Anglii k vojenskému
zakročení v Transválské republice?
Jistě že ne zájem o životy
několika anglických poddaných;
byl to jedině zájem ziskuchtivý.
A jestliže nyní zakročí velmoc
v čínské revoluci, děje se tak sice
pod předstírkou ochrany jejich
majetku, ale pod tím pláštěm jest
ještě něco jiného, než prostá hu-
manita. Pod tím pláštěm skrývá
se i dosti zjevná touha mít na
uspokojení příštího stavu čínské
říše takový vliv, z kterého by jim
kynul hmotný prospěch. Jest
žádná válka nebyla skončena tak,
aby jedna neb druhá válčící stra-
na nebyla nucena platit tribut ví-
teři buď odstoupením území neb
přemrštěnou válečnou náhradou.
Dost často poraženým byl národ
vyprovokován. Pro několik ka-
pitalistů a hrstku amerických
missionářů není třeba pošlati tí-
síce národního vojska na jatky.
Kdyby mocností myslili to s hu-
manitou vážně, byly by již dávno
musely zakročit proti Itálii v
Tripolisu, kde proti všem meziná-
rodním pravidlům a proti vše-
kému citu lidskosti jsou starci, že-
ny a děti vražděni napořád. A
nebylo-li justamentem u zástupců

1848, kde studentstvo bylo v če-
le revolučního hnutí za dosažení
nové konstituce v Cechách. Tito
studenti byli většinou vyprovó-
zenci z vlasti a tak stali se prvními
emigranty českými v Americe.
Fečnická s potěšením konstatoval,
jak volně se zdejší studenti vyja-
drují ve svých univerzitních li-
stech, kterážto svoboda tisku v
evropských univerzitních časopi-
sech není dovolena. O Americe a
její obyvatele vyjádřil se dr.
Soukup s nadšením, avšak Čině
předpovídá větší budoucnost. —
Vzdělanost a síla stěhovaly se na
západ učinivše počátek v Indii a
šířily se na západ do Řecka, Itá-
lie, Německa, Anglie až konečně
teď Spojené Státy jsou nejmo-
cnejší a nejkulturnější zemí, avšak
toto postavení, jež Spojené Státy
zaujímají mezi ostatními zeměmi,
bude prý jednou náležeti Čině. —
Čeho si zvláště vysoce váží jest to,
že Amerika není v ozbrojeném
stavu jako jsou všechny státy v
Evropě, vyjma Belgie a Švýcar-
sko. V Cechách každý muž 21 let
věku jest nucen k dvouleté služ-
bě v armádě, což jest hlavní pří-
čina ubohosti rolnického stavu. —
Jiná příčina jest zdanění všech
nejnutnějších životních potřeb.
Pokud se třeje politické spraved-
losti v Rakousku, jest tato pra-
vo vým páskivem. Ze 242 členů ra-
koušského parlamentu pouze 70
poslanců může být zvoleno 1-
000,000 hlasů obyčejných voličů.

DR. FR. SOUKUP

cižích velmocí, jejich zpravodajů
33 členů císařské rodiny volí 13
jiných poddaných zůstati v o-
hrožených zdech Tripolisu, kde
pomoc neutralních armád jest na
blízkou, měla ta hrstka cizinců v
číně říši vzít nohy na ramena
tím spíše, a vyhledati ochranu na
lodích svých vlády dříve, než pla-
men války zachvátí celou zemi.
Mocnostem bylo pak jen vyčkáti
vyřízení sporu a zodpovědnou za
zmičený majetek svých občanů u-
činit vítěznou z boje výsluhou
strany. Bude-li v Číně velmocí
zakročeno, stane se tak dle našeho
náhledu, jediné s úmyslem výboj-
ným.

PŘEDNÁŠKA DR. SOUKUPA V LINCOLN.

Klub Komenského v Lincoln u-
spořádal předminulou sobotu
přednášku, ku které pozval pana
dr. Fr. Soukupa, předáka česko-
slovenské sociální demokracie a
bývalého říšského a zemského po-
slance. Dr. Soukup uvítán ži-
vým potleskem shromážděných
posluchačů rozvinul před tímto
sociální a politický život student-
stva českého. Pravil, že chtěl-li
studenti utvořiti klub nebo vy-
dati list, musí mít nejdříve
schválení politických úřadů, a o-
byčejně to trvá asi rok, než lá-
předmět zvláštního umění
hvězdám dostane dovolení.
Studenti zodpovědělí astrologie,
Astrologie pod dozorem nejen škol-
níkem ale i úředním autorit. —
jen dle objevení se některé hvěz-
dy v jistém dobu, ale i dle jejího
postavení k hvězdám jiným. Pá-
vodně zabýval se astrologií Chal-
na, pro se tak děje, jest ta, že de-
vátá a Egyptán. Odtud přišla
vláda má strach před podobným
k Arabům, Řekům a Řimanům,
studentským povstáním z roku kde
v dobách rozkvětu Říma by-

OBĚŽNICE ČI PLANETY.

Joa. Vondrák.

Oběžnice obíhají kolem slunce v
dráhách elipsoidických nebo kru-
hovitých, nepatrně zploštělých. Slun-
ce nestojí však ve středu jejich
dráhy, ale v ohnisku. Vzdálenost
tohoto ohniska od středu dráhy
není u všech planet stejná a nazý-
vá se výstřednost dráhy. Nejvý-
střednější jest dráha Merkura, t.
j. slunce od středu Merkurovy
dráhy je nejdále vzdáleno. Nejmé-
ně výstřednou je dráha Venuše.
Pro své jasné světlo, jímž oběž-
nice převyšují i jasnost hvězd
první třídy, a to často i několikrát,
byly planety známy lidstvu již
dávno před narozením Krista. V
těch dobách pradávných byly i se
souhvězdím považovány za boby,
jímž je svěřeno řízení osudů lid-
ských. Tato domněnka stala se
předmět zvláštního umění hvěz-
dářů a rovinou zemské dráhy
protináti.

la tak horlivě pěstována, že císa-
řové Diokletian a Konstantin její
pěstování přísně zakázali. Největ-
šího rozkvětu dosáhlo hvězdopra-
ectví ve středověku, ve století 13.
až 15., kdy i mnozí slavní astro-
nomové proti svému přesvědčení
musili se jí zabývat, aby se — u-
živili. A jak mocnými byly ty ob-
žnince! Každou hodinu měla jed-
ná vládu a která vládla první ho-
dinu, denní, byla vládkyní dne ce-
lého; podobně týden a i rok měl
svou planetu, která ten čas vládla.
Vládoucí planetám přisuzová-
na byla dle jích vzájemného po-
stavení a dle postavení k zřetelné-
mu velké moci, a to buď dobročín-
ná nebo škádnosná. Tak na př.
stálo-li slunce, které bylo považová-
no za planetu, při narození
chlapece v příznivém postavení,
věštilo novorození zdravý a učenost.
Saturn věští vždy jen zlé, bolení
zubů, brnění těla; rovněž Mars
předpovídal jen zlé, válku, nemo-
ce a v případě nejlepším nebo nej-
horším — zlou ženu.
Teprve počátkem 17. století po-
čali rozum vítěziti i astrologie po-
mulu mizeti. Památka na ni má-
me dodnes v mnohých kalendá-
řích, kde se můžeme dočísti jména
panující planety běžického roku. —
Nejstarší planetární soustava po-
chází od řecka Pythagora, který
žil v 5. a 6. století před Kristem.
Ve své soustavě učinil Pythagoras
zemi středem všehomíra. Nepra-
videlnosti v pohybech planet, při
čímto postavení země povstale,
snažili se různí badatelé všelijak
vysvětliti, ale žádná z jejich the-
orií se neujala. Teprve Hipparch,
který určil dráhu slunce a zkou-
mal dráhu měsíce, dal svým dílem
základ k starověké astronomii. —
Prací Hipparchových užil alexan-
drinský astronom Ptolemeus k se-
stavení nového učení o pohybech
planet. Dle něho pohybují se pla-
nety v kružnic, země jest koule a
stojí ve středu nebeské koule. Ko-
lem země obíhají nejbliže Měsíc,
pak Merkur, Venuše, Slunce, Mars,
Jupiter, Saturn a za ním
jsou teprve sférické. Aby vysvětlil
pohyby těchto planet, sestavil
zvláštní nauku, která je základem
jeho systému. Na podkladě své
nauky o pohybech planet sestavil
pak tabulky.

Po celých 14 století platil sys-
tém Ptolemeův za správný a do-
konalý. Teprve Polák českou kr-
ví, Mikuláš Koperník (nar. 19. ú-
nora 1473) způsobil svým spise-
m "De revolutionibus orbium coele-
stium" ("O obrazech těles nebe-
ských") úplný převrat. Nepra-
videlné pohyby oběžnic, pro něž
Ptolemeus vynášel zvláštní the-
orii, vysvětluje Koperník velmi
snadně svou soustavu. Slunce je
středem planetární soustavy a ko-
lem něho se otáčejí Merkur, Ve-
nuše, Země, Mars, Jupiter a Sa-
turn. Ostatních oběžnic tehdy je-
ště neznali. Nesmrtelné dílo Ko-
pernikovo stalo se základem celé
dnešní vědy astronomické a neby-
lo dotčeno ani teoriemi Tycha
Braheho, ani Mikuláše Reymara
Ursa, kteří nepochybně se spřátelili
s příliší radikálními obratem, jaký
způsobil Koperník, a snažili se na-
láztí systém, který by slučoval
soustavu Ptolemeovu s Koperni-
kovou.

bo Venuše, nikdy však vnějš, me-
zi slunce a zemí. Takovému po-
stavení planety říká se konjunktice
dolní. Přijde-li planeta — a může
to býti vnitřní i vnější, vzhledem
k zemi — přímo za slunce, jest v
konjunktici horní.
Každá z planet, jsouc pozorová-
na se země, přichází v určitém bo-
dě, ale jen zdánlivě, do nejjvzdále-
nějšího postavení od slunce. Zdá-
livá ta poloha nazývá se elongací
(východem), a to východní nebo
západní, dle toho, vidíme-li ji od
slunce na východ nebo na západ.
Někdy přijde země na své drá-
ze mezi některou oběžnicí vnější
a mezi slunce. Tu říkáme, že zmí-
něná oběžnice je v opozici či proti-
sluní. V té době oběžnice vychá-
zí, když slunce zapadá, a opáčné
zase zapadá, když slunce vychá-
zí.
Konečně se stává, že oběžnice
nachází se v nejvyšším bodě na o-
bloze, čili kulminuje, když slunce
vychází nebo zapadá. Je-li v po-
stavení takovém, říká se, že je v
kvadratuře. Úhel, v jehož vrcholu
je země, na jednom rameni slunce
a na druhém oběžnice, která je v
kvadratuře, činí 90 stup.
Všecky planety jsou tmavá tě-
lesa, osvětlená odraženým světlem
slunečním. Blížkost poměrná pů-
sobí, že se planeta jeví v daleko-
hledu jako světlý kotouč, čehož
ani u největší sférické není.
Vzdálenost planet od slunce,
délka drah, obsah a hmota jejich
je velmi rozmanitá. Ani jejich
rychlost, jakou obíhají kolem
slunce, není stejná. Na př. země
jeze se kolem slunce rychlostí 30
km, za vteřinu, kdežto Neptun,
který má dráhu třicetkrát delší
a potřebuje k oběhu své dráhy
164 léta, urazí za vteřinu jen 5,6
km.

Merkur.

Merkur je oběžnicí slunce nejen
nejbližší, ale i z osmi velkých o-
běžnic nejmenší. Průměr měří
4816 km. Vzdálenost od slunce
pro velikou výstřednost Merkuro-
vy dráhy kolísá mezi 46 a 69 mil-
iony km. Rovněž vzdálenost od
země je velice rozdílná; nejmen-
ší činí 79 mil. km, a největší 218
mil. km. Kolem slunce oběhne
Merkur za 88 dní a, jak se podobá,
rovněž tak dlouho trvá otoče-
ní Merkurovo kol vlastní osy. Jest
tedy Merkur asi jako měsíc obra-
cen stále jednou stranou ke slun-
ci, kde panuje teplo a světlo sedm.
krát větší než na zemi. Druhá
strana, stále od slunce odvrácená,
bude mít citelnou zimu. Povrch
Merkurův jest asi sedmkrát men-
ší než povrch země, takže by se
Evropa s Asii a Afrikou na něho
nevešla.
Hmoty jeho je rovna 1,550.000
hmoty sluneční a tudíž 0,06 hmoty
země; hustota činí 1,1 hustoty ze-
mě a tíže 0,5 tíže země.
Světlo Merkurovo je stříbrole-
sklé, měnivě jasnosti. Tato vlast-
nost jeho světla je následek veli-
ké výstřednosti Merkurovy drá-
hy. Pozorování této malé oběžni-
ce, nám poměrně dosti blízké, jest
přece velmi obtížné. Hvězda se
totiž pozoruje tím lépe, čím je od
slunce, jehož záře oslňuje, vzdále-
nější. Merkur však přijde nejdá-
le od slunce pouze 29 stup. a nej-
větší rozdíl mezi jeho východem a
západem a východem a západem
slunce činí pouze 1½ hodiny. Je-
tedy Merkur za soumraku, kdy by
se mohl pozorovati, velmi blízko u
obzoru a silná vrstva ovzduší činí
pozorování nemožným.
V dalekohledu vidíme Merkura
jako světlý kotouč, který však
není totiž úplně. Oběžnice tato
jeví totiž faze jako náš měsíc a
my vidíme Merkura někdy jako
půlměsíc, jindy jako srpek.
Zajímavý úkaz a pro pozorová-
ní velmi důležitý je přechod Mer-
kura před sluncem. Při přechodu
promítá se Merkur na sluneční
kotouč jako úplné černý kruh.
Nejdéle trvání přechodu činí asi
6 hodin. Přechod opakuje se šest-
krát v době 46 let a to v pře-
stávkách tří až třináctiletých.
Nejbližší přechod Merkura nastá-
ne 7. listopadu 1914.
(Pokračováno.)

C. H. Kubát,

právník a veřejný notář.
V oboru svém zkušený. Spolehlivý
zástupce u všech soudů.
403 Barker Block. 15. a Farnam.
Tel. Doug. 6867. Omaha, Neb.

Dr. J. F. Scheffcik,

.....vynálezce.....
**OČNÍM, UŠNÍM, NOSNÍM A
HRDELNÍM NEDUHŮM.**
Člady hodiny: Ráno od 9 do 12 hodin.
Odpoledne od 1:30 do 5 hodin.
Úřadovna: 801-3 Masonic Temple, 8th Heunepia
Ave., and 4th St., So.
Telefony: N. W. Main 4670. T. B.
Center 4788. Res. T. S. Calhoun 3642.
MINNEAPOLIS, MINN.

Dr. Chas. Rosewater,

český lékař a ranhojič.
Úřadovna:
222 Bee Building.
Tel. Douglas 504
Tel. Ind. "A" 1504
Residence: Harney 469
Ind. "A" 4469

Dr. Břetislav Dienstbier

český zubní lékař
pokoje č. 718-716 v budově City
National Bank, 16. a Harney ul.
Všeckou zubní lékařskou práci koná
nejnovějšími zdravotními způsoby
za mírné ceny. Telefon Douglas 1196.
Úřaduje od 9 h. dop. do 5 h. odp.
Večer die jednoduše. 501

Dr. F. A. Sedláček

OMAHA, NEB.
ÚŘADOVNA: 1370 So. 13th Street
proti Hotelu Prague.
Tel. Red 4612
RESIDENCE: 1451 So. 11th Street
Tel. Doug. 4286
Dopoledne Dr. Allisonem v nemocnicích.
V ÚŘADOVNĚ od 1 do 4 hod. odpo.
V neděli od 9 do 11 hod. dopol.

Dr. F. H. Kučera

český lékař a ranhojič
VE VERDIGRE, NEB.
V každé době a do okolí jede na za-
volání. 16-17
Farmerský telefon v úřadovně.
Jest hotov posloužití krajanům!

F. M. Scoblík,

český právník
a obhájce.
VEREJNÁ PRAXE.
Security Block - TYNDALL, S. D.

Jos. L. Padrnos

právník a veřejný notář.
Spolehlivý zástupce u všech soudů. —
„ojlňuje též proti ohni u nejlépe-
pojistnosti.
Tel. Douglas 4425. 14-17
16. a William ulice, Omaha, Neb.

Jos. J. Panuška

1280½ jižní 18. ulice.
Pozemkové obchody v českém dia-
lektu v Omaze, v South Omaze a v
Benson. — Požární a úrazové pojištění.
ABSTRAKTY NÁROKŮ. — VEREJNÝ
NOTÁŘSTVÍ.
Hodiny: Od 7 do 10 večer a v sobotu
od 3 hodin odp. do 8 hod. večer. 16-17
Tel. Doug. 5737. Přijďte kdykoli večer.

Adolf A. Tenopír,

český právník.
Úřadovna ro. 16. a Dodge ulice
přes ulici od Hayden Bros. ob-
chodu.
Omaha, Neb. Tel. Doug. 1108
Veřejný notář.

JOS. T. VOTAVA,

právník
Krajanům vždy ochotně
poslouží.
Jest ve spojení s A. W.
Jeffertsonem.
Úřadovna: 942 Omaha Na-
tional Bank Bldg.
Telefon: Douglas 811.
Omaha — Nebraska.

Julius J. Žitník,

PRÁVNÍK.
Telefon: Douglas 1324.
Indp. A-1324.
402-3-4 Ware Block,
15th & Farnam St.,
OMAHA — NEBR.
VEREJNÝ NOTÁŘ.